

STANISŁAW DENDEWICZ

TEZY DO WNIOSKÓW W SPRAWIE ZMIANY STUDIUM WROCŁAWIA,
UCHWALONEGO W ROKU 2018
WEDŁUG REFERATU WYGŁOSZONEGO NA POSIEDZENIU KOMISJI
ARCHITEKTURY I URBANISTYKI PAN ODDZIAŁ WROCŁAW 25 II 2021
Materiał roboczy do wykorzystania w dyskusji na posiedzeniu KAiU PAN Wrocław

Propozycja obszarów problemowych, wskazanych jako tematy dyskusji nad kierunkami zmian obowiązującego studium Wrocławia.

1. **Policentryczność miasta;** czy należy zrezygnować z podziału na dzielnice z delimitacją granic determinujących ich autonomię funkcjonalno-przestrzenną . Dzielnice z odrębnymi centrami usług ogólnomiejskich i centrami lokalnymi, spełniającymi oczekiwania idei „miasta 15 minut”. W Studium uchwalonym w roku 1998 zaproponowano trzy bieguny koncentracji usług ogólnomiejskich; śródmieście, b.południowy (Węzeł Bielański), b.zachodni (okolice dzisiejszego Stadionu przy AOW). W ostatniej zmianie studium, uchwalonej w roku 2018 pozostawiono tylko Śródmieście z silnym wzrostem koncentracji zabudowy usługowej, mieszkaniowo-usługowej i mieszkaniowej. Miasto podzielono na pięć dzielnic; śródmieście, północ, wschód, południe i zachód oraz na 101 jednostek urbanistycznych. W kontekście idei „miasta 15 minut” podział na 101 JU jest uzasadniony ale wymaga dalszej modyfikacji z wyraźnym określeniem odrębnej fizjonomii tych obszarów.

2. **Polityka przestrzeni publicznych;** weryfikacja idei trzech promenad. Brak konsekwencji włączenia do szkieletu przestrzeni publicznych dzielnicy Północ i Wschód, szczególnie dotyczy to kierunków tworzonych przez ciągi ulic Zespół Staromiejski - Plac Św. Macieja - Trzebnicka - Żmigrodzka oraz Jedności Narodowej - Kromera - Krzywoustego.

W Studium napisano, że przestrzeń publiczna tworzy szkielet miasta zwartego. Wskazano na 8 typów przestrzeni publicznych - narzędzi kształtowania polityki w tym zakresie.

1. Ogólnomiejski rdzeń

Ogólnomiejski rdzeń to podstawowy typ przestrzeni publicznych, kształtowany przez Rynek wraz z najważniejszymi placami, alejami i ulicami Starego Miasta. W skład rdzenia wchodzi też strategiczne obszary o znaczeniu ogólnomiejskim, rozmieszczone satelitarne wokół centrum././

2. Przestrzenie ogólnomiejskie

Przestrzeniom ogólnomiejskim przypisuje się rolę wspomagającą ogólnomiejski rdzeń. W konsekwencji występują one najliczniej na obszarze Starego Miasta i Śródmieścia././

3. Trzy promenady

Trzy promenady odpowiadają trzem głównym ciągom komunikacyjnym, które z południa, zachodu i północnego-wschodu w wyjątkowo czytelny sposób prowadzą do centrum. Aleja Powstańców Śląskich, ulica Legnicka oraz Oś Grunwaldzka wraz z ulicą Marii Curie-Skłodowskiej, choć odmienne od siebie, dzięki skali założenia wyróżniają się w strukturze przestrzennej Wrocławia i pełnią jednocześnie funkcję komunikacyjną, kompozycyjną i usługową. Wszystkie stanowią również ważne korytarze komunikacji zbiorowej, a szerokość pasa drogowego umożliwia wyposażenie w małą architekturę, obudowę zielenią, rozwój infrastruktury dla pieszych i rowerzystów oraz wzmocnienie oferty usługowej.

4. Bulwary ogólnomiejskie

Relacja miasta z rzeką tworzy w centrum Wrocławia wyjątkową przestrzeń publiczną.

Bulwary ogólnomiejskie obejmują przestrzenie pomiędzy historyczną zabudową a lustrem wody. Rozdział biegu Odry w rejonie Starego Miasta tworzy skomplikowany węzeł wodny, będący świadectwem wielowiekowej historii miasta i życia mieszkańców. Nabrzeża Odry wraz ze wschodnim zespołem wysp i Fosą Miejską są również jednym z najważniejszych elementów budujących tożsamość dzisiejszego Wrocławia.

5. Lokalne centra

Lokalne centra to podstawowe przestrzenie publiczne służące rozkwitowi małych społeczności. Ich rozmieszczenie w całym mieście odpowiada położeniu wrocławskich osiedli mieszkalnych, w których strukturze powinny się wyróżniać. Ich lokalizacja często odpowiada historycznym centrům dawnych miasteczek i wsi, ./.../

Lokalne centra, jakkolwiek silnie wspierane przez inne przestrzenie publiczne o charakterze lokalnym, cechują się dobrą dostępnością dla przeważającej grupy mieszkańców, znajdują się w zasięgu 15-minutowego spaceru z domu.

6. Przestrzenie lokalne

7. Ciągi transportowe

8. Łączniki międzyosiedlowe

3. Polityka kompozycyjna - weryfikacja rozmieszczenia obszarów z dopuszczeniem budynków wysokościowych.

Wybudowanie Sky Tower we Wrocławiu zapoczątkowało procesy punktowej lokalizacji budynków wysokich, przekraczających obowiązującej przez lata granicy kilkunastu kondygnacji. W obowiązującym Studium Wrocławia dopuszcza się lokalizację budynków wysokich, również powyżej 55 m.n.p.t. W zasadach ogólnych kompozycji miasta ustalono, że:

*„Sytuowanie nowych dominant należy planować w szczególności w następujących lokalizacjach:
- w rejonach węzłowych, w miejscach sytuowania bram kompozycyjnych, wzdłuż ważnych ciągów komunikacyjnych w celu podkreślenia makroelementów kompozycyjnych,
- w układach kompozycyjnych pozbawionych dominanty lub z zaburzoną hierarchią dominant,...”
(rozdz. 9.4. Polityka kompozycji urbanistycznej.. polityka ogólnomiejska.)*

W podrozdziale 3.1, poz.1, pkt.3 wskazano 4 lokalizacje budynków o wysokości pow.55m, są to:

- a) Centrum Południowe,*
- b) plac Społeczny,*
- c) Osi Grunwaldzka w sąsiedztwie mostu Szczytnickiego,*
- d) Stadion Miejski.”*

4. Polityka zamieszkiwania; weryfikacja w konsekwencji zmiany sfp w kierunku nowej policentryczności.

Rodzaje zabudowy mieszkaniowej określone w studium wyrażeniem „styl” ustalono według zintegrowanych kryteriów, nie ograniczających się do parametrów urbanistycznych i uwzględniających socjologię urbanistyki. Osiem stylów zamieszkiwania można podzielić na wielkomiejskie (śródmiejski, kameralny, osiedlowy i osiedli blokowych) oraz małomiejskie (indywidualny, małomiasteczkowy, sielski i mozaikowy). Kwalifikację terenów do poszczególnych stylów pokazano na rys. Nr 8. Tak narysowania przestrzeni Wrocławia utrwalac będzie na lata monocentryczny układ przestrzenny i zaprzecza policentrycznej wizji miasta, uchwalonej w pierwszym Studium Wrocławia, w 1997 roku. Tezę tę potwierdza rysunek „schemat nr1” pokazujący rozmieszczenie zespołów mieszkaniowych w styku małomiasteczkowym w zestawieniu ze śródmiejskim. Kompromisową alternatywą dla układu policentrycznego mógłby być układ radialny, w którym decentralizacja koncentracji usług wielkomiejskich byłaby realizowana poprzez wprowadzenie stylu śródmiejskiego poza samo śródmieście,

wzdłuż głównych pasm - kierunków historycznie wlotowych do miasta. Konsekwentnie do podziału miasta na dzielnice powstałyby pasma; północne (Żmigrodzka), wschodnie „warszawskie” (Kromera-Krzywoustego), południowe (Powstańców Śląskich), zachodnie (Legnicka-Lotnicza). Styl zamieszkiwania na tych terenach powinien być średniejski, nawet w większym stopniu zintegrowany z wielkomiejską zabudową usług wielofunkcyjnych.

5. **Systemy obsługi komunikacyjnej;** transport publiczny niezależny od dróg kołowych oraz *woonerf*.

Wrocław nie posiada podstawowego układu transportu publicznego; sieć autobusowa i tramwajowa to elementy uzupełniającego systemu transportowego. Wszelkie próby doskonalenia systemu transportu publicznego są w związku z tym skazane na porażkę. Zagadnienie to wymaga odrębnego wykładu i dyskusji. Próby wprowadzenia systemu *woonerf* na terenie Wrocławia świadczą o niezrozumieniu idei systemu. Zagadnienie jest obszerne i wymaga odrębnego wykładu.

6. **Urbanistyka powodziowa;** zaprojektowanie systemu miejskich przegród przeciwpowodziowych, minimalizujących straty oraz umożliwiających funkcjonowanie obszarów zalanych w okresie powodzi katastrofalnej. (na przykładzie Kolonii).